

Edukacja domowa – zagadnienia do egzaminu – GEOGRAFIA klasa III LO Zakres Rozszerzony

I. Zróżnicowanie środowiska przyrodniczego Polski

1. Konsekwencje położenia matematyczno-geograficznego, położenia fizyczno-geograficznego i położenia geopolitycznego Polski.
2. Powierzchnia administracyjna i całkowita Polski. Granice Polski.
3. Regiony fizyczno-geograficzne Polski.
4. Jednostki tektoniczne na obszarze Polski – położenie i charakterystyka.
5. Wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski. Tabela stratygraficzna.
6. Orogeneza kaledońska, hercyńska i alpejska na terenie Polski.
7. Rodzaje i rozmieszczenie najważniejszych surowców mineralnych wydobywanych w Polsce.
8. Zastosowanie gospodarcze surowców mineralnych występujących w Polsce.
9. Cechy rzeźby terenu Polski. Najwyżej i najniżej położony punkt w Polsce.
10. Pasowe ukształtowanie powierzchni Polski – rozpoznawanie pasa na podstawie opisu.
11. Zlodowacenia na obszarze Polski. Formy rzeźby polodowcowej.
12. Cechy klimatu Polski – klimat, warunki pogodowe.
13. Czynniki kształtujące klimat Polski. Masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce.
14. Rozkład średniej temperatury powietrza oraz rozkład opadów.
15. Wiatry w Polsce.
16. Rozmieszczenie zasobów wodnych w Polsce. Niedobory wody.
17. Jakie czynniki (przyrodnicze i antropogeniczne) wpływają na niedobór wody w Polsce.
18. Cechy charakterystyczne sieci rzecznej w Polsce – zlewiska, największe rzeki, dorzecza, działą wodne, zasilanie rzek, wezbrania. Powodzie w Polsce.
19. Rozmieszczenie jezior w Polsce.
20. Typy genetyczne jezior w Polsce z przykładami.
21. Podaj przykłady gospodarczego znaczenia jezior.
22. Wyjaśnij, na czym polega funkcja retencyjna jezior.
23. Cechy Morza Bałtyckiego – geneza, położenie, głębokość, wielkość, wiek, typy wybrzeży, temperatura wody, zasolenie.
24. Stan środowiska przyrodniczego Morza Bałtyckiego.

II. Związki między elementami środowiska przyrodniczego

25. Tatry – położenie, podział, budowa geologiczna, wody powierzchniowe.
26. Rzeźba wysokogórska, klimat górski, piętra klimatyczno-roślinne w Tatrach.
27. Bieszczady – położenie, budowa geologiczna, klimat, wody powierzchniowe.
28. Sudety – położenie, podział, budowa geologiczna, klimat, wody powierzchniowe.
29. Góry Świętokrzyskie – położenie, budowa geologiczna, pasma górskie.
30. Wyżyny – położenie, dzieje geologiczne, cechy charakterystyczne Wyżyny Śląskiej, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej (formy krasowe), Wyżyny Lubelskiej i Niecki Nidziańskiej.
31. Niziny – położenie, podział, rzeźba, budowa geologiczna, wody powierzchniowe, klimat, użytkowanie.
32. Pojezierza – położenie, podział, rzeźba młodoglacjalna, wody powierzchniowe, klimat, gleby.
33. Omów różnice między krajobrazem młodoglacjalnym a staroglacjalnym oraz gdzie występują w Polsce.
34. Pobrzeża – położenie, podział, krajobraz, linia brzegowa, typy wybrzeży (mierzeje, klify), wody powierzchniowe, żuławy Wiślane.

III. Krajobrazy Polski

35. Czym jest krajobraz? Rodzaje krajobrazów.
36. Typy krajobrazów przyrodniczych i rodzaj pokrycia terenu.

37. Typy krajobrazów kulturowych i ich charakterystyka.
38. Krajobrazy a stopień przekształcenia środowiska.
39. Czym jest krajoznawstwo? System promocji turystycznej Polski.

IV. Ludność i urbanizacja w Polsce

40. Jak zmieniała się liczba ludności Polski po II wojnie światowej?
41. Podział administracyjny Polski.
42. Zmiany liczby ludności w miastach i na wsi obecnie.
43. Przyczyny i skutki spadku ludności w Polsce.
44. Czym jest depopulacja? Województwa, które zmagają się z problemem depopulacji. Wpływ depopulacji na poziom życia mieszkańców regionu.
45. Jak zmieniał się przyrost naturalny w Polsce po II wojnie światowej?
46. Oblicz współczynnik przyrostu naturalnego w województwie małopolskim w 2019 r., wiedząc, że urodziło się tam 37 000 osób, a zmarło 32 000 osób. W tym czasie to województwo liczyło 3 411 000 mieszkańców.
47. Co to jest wyż i niż demograficzny, echo wyżu demograficznego, regres demograficzny, współczynnik dzietności?
48. Przyczyny niskiej liczby urodzeń w Polsce.
49. Struktura płci i wieku ludności Polski.
50. Czym jest gęstość zaludnienia? Ile wynosi w Polsce?
51. Rozmieszczenie ludności Polski.
52. Czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce. Cechy obszarów gęsto zaludnionych i słabo zaludnionych.
53. Migracje wewnętrzne w Polsce – na czym polegają, kierunki, przyczyny.
54. Migracje zagraniczne w Polsce – główne kierunki, przyczyny i skutki.
55. Skutki napływu obcokrajowców do Polski.
56. Co to jest współczynnik przyrostu rzeczywistego i jak go liczymy?
57. Na podstawie poniższych danych oblicz współczynnik przyrostu rzeczywistego w województwie dolnośląskim w 2019 r. Liczba ludności: 2 900 163, Urodzenia: 26 922, Zgony: 32 719, Napływ ludności: 43 173, Odływ ludności: 38 334.
58. Wyjaśnij, czym jest mniejszość narodowa. Podaj przykłady mniejszości narodowych, których przedstawiciele mieszkają w Polsce.
59. Grupy etnograficzne w Polsce.
60. Ekonomiczne grupy wieku i aktywności zawodowej.
61. Wyjaśnij pojęcia: bezrobocie, stopa bezrobocia, współczynnik aktywności zawodowej, osoby bierne zawodowo, osoby czynne zawodowo, wskaźnik zatrudnienia.
62. Struktura zatrudnienia w Polsce. Rodzaje bezrobocia.
63. Poziom życia ludności Polski – różnicowanie i porównywanie. Ubóstwo i przeciwdziałanie.
64. Mierniki, na podstawie których można porównać poziom rozwoju ekonomicznego województw.
65. Wybory w Polsce. Opcje polityczne w Polsce.
66. Rozwój sieci osadniczej w Polsce.
67. Urbanizacja i wskaźnik urbanizacji w Polsce. Różnicowanie przestrzenne wskaźnika urbanizacji w Polsce.
68. Funkcje polskich miast. Największe miasta.
69. Rodzaje aglomeracji miejskich w Polsce oraz ich przykłady. Czy się one różnią.
70. Czym jest gettoizacja przestrzeni miejskiej i jakie są jej skutki?
71. Wiejska sieć osadnicza w Polsce. Typy genetyczne wsi.
72. Zmiany w osadnictwie wiejskim w Polsce.

V. Gospodarka Polski

73. Przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce.

74. Wskaż obszary Polski o korzystnych przyrodniczych warunkach rozwoju rolnictwa oraz niekorzystnych warunkach rozwoju rolnictwa.
75. Czym jest rolnictwo ekologiczne i jak się rozwija?
76. Wymień dwie cechy odróżniające żywność ekologiczną od produktów uzyskanych w konwencjonalny sposób.
77. System certyfikacji gospodarstw ekologicznych.
78. Opisz polski przemysł sprzed 1989 r.
79. Podaj przyczyny zmian strukturalnych w polskim przemyśle po 1989 r.
80. Wskaż pozytywne i negatywne zmiany ekonomiczne, które zaszły w wyniku restrukturyzacji polskiego przemysłu.
81. Czym jest przemysł zaawansowanych technologii? Co obejmuje? Czym się charakteryzuje?
82. Wskaż działy przemysłu zaawansowanych technologii.
83. Podaj nazwy miejscowości, w których znajdują się zakłady farmaceutyczne, zakłady lotnicze w Polsce.
84. Działalność badawczo-rozwojowa w Polsce. Perspektywy rozwoju przemysłu zaawansowanych technologii w Polsce.
85. Zmiany w polskim transporcie.
86. Zalety i wady różnych rodzajów transportu.
87. Jaki rodzaj transportu jest najpowszechniej wykorzystywany w Polsce?
88. Cechy sieci drogowej i linii kolejowych w Polsce.
89. Znaczenie żeglugi śródlądowej w Polsce.
90. Największe porty lotnicze w Polsce.
91. Który rurociąg ma podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia Polski w ropę naftową?
92. Czym jest węzeł transportowy i terminal transportowy?
93. Rodzaje przeładunków w portach morskich.
94. Wymień największe porty morskie Polski. Jakiego rodzaju ładunków się w nich przeładowuje?
95. Ruch pasażerski w polskich portach morskich.
96. Polska flota handlowa.
97. W czym specjalizują się Polskie stocznie?
98. Omów rodzaje walorów turystycznych.
99. Podaj przykłady regionów Polski, gdzie dominują walory przyrodnicze lub kulturowe.
100. Czym jest infrastruktura turystyczna?
101. Polskie obiekty na liście UNESCO.

VI. Stan środowiska i jego ochrona w Polsce

102. Przyczyny degradacji środowiska w Polsce.
103. Rodzaje i przyczyny zanieczyszczeń powietrza, wód, gleb w Polsce.
104. Formy ochrony przyrody w Polsce.
105. Polskie parki narodowe.
106. Międzynarodowe działania na rzecz ochrony przyrody w Polsce.